Jutarnji list večernje izdanje, 30.12.2021, str. 20, A3

Evidencijski broj / Article ID: 19897130
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Kultura

Premijera u ZKM-u

Priča o nacizmu koji i dalje "hrani" dobre, pristojne građane

"Kamen" je nastao prema tekstu Mariusa von Mayenburga, ovdje poznatog ponajprije kao dramaturga slavnog Thomasa Ostermeiera

TOMISLAV ČADEŽ

Patrik Lazić otišao je u Beograd na studij kazališne režije iz Pule, jednako kao i neprežaljeni Igor Vuk Torbica. Još mi, ovako na prvu, stiže pomisao da je iz Pule i Vladimir Arsenijević, moj nadraži srpski prozaik u devedesetima. Onako kako je Torbica, i ovaj mlad redatelj radi u obje kulture, srpskoj i hrvatskoj, a nadamo se da zbog toga ni u jednoj neće biti diskriminiran. Prihvatio se sad teške zadaće: da režira dramski tekst suvremenog njemačkog autora o usponu nacizma u Njemačkoj i njegovim posljedicama sve do danas, a u koprodukciji jednog beogradskog i jednog zagrebačkog teatra, s po troje glumaca iz oba.

Mariusa von Mayenburga hrvatski gledatelji znaju prije svega kao dramaturga Thomasa Ostermeiera, slavnog bavarskog redatelja, čije produkcije često gostuju na Festivalu svjetskog kazališta. Njegove pak drame uglavnom su u nas nepoznate, a među njima i ova, "Kamen". Posrijedi je vješto ispleteno tkanje kratkih i kraćih prizora, u vremenski nevezanom slijedu, koje prati život članova tri obitelji povezanih istom kućom, koja, slijedom povijesnih lomova, mijenja vlasnike. Moglo bi se čak kazati da je glavni lik kuća, slično kao i u sentimentalnoj povijesnoj drami Tene Štivičić "Tri zime". U utrobi radnje tinja nacizam. Od njega se ne može pobjeći kroz vrijeme, jer ni on ne ostaje u mjestu. Premda nadvladan, nije uništen te i dalje "hrani" naoko pristojne i dobre građane.

Izobličavanje prošlosti

Glavni motiv u radnji jest za naše balkanske prilike pomalo čudnovat. Naime, ovdje ne jedino da obitelj bivšega nacista krije njegovu i svoju prošlost, negoli je izobličuje u suprotnost. Hladni pristalica nacista, koji je oteo prijateljskoj židovskoj obitelji kuću, u obiteljskoj memoriji slovi kao pravednik koji je toj židovskoj obitelji spasio glavu i suprotstavio se njihovu progonu te su zbog toga njegovu obitelj nacisti pokušali kamenovati. U zbilji, jedini kamen koji je uletio u kuću, kroza zatvoren prozor, bijaše onaj koji su hitili nacistički simpatizeri misleći da u kući još žive Židovi.

MARKO ERCEGOVIĆ/ZKM

Scena je geometrijska cjelina sastavljena uglavnom od kvadara, koja bi mogla poslužiti za bilo što, a glumci se po njoj, što bi mi kajkavci rekli, popikavaju

Temu holokausta, pred kojom je i umjetnost gotovo nemoćna, Von Mayenburg iznio je kao neimenovanu mučnu stvarnost, a koja ne bi bila moguća bez tihe potpore šutljive većine. Ta prešutna kolaboracija sa zlom prosječnog čovjeka zapravo je glavno pognsko gorivo svakog totalitarizma i korijen svakog zla, rekao bih da poručuje komad.

U ovoj zagrebačko-beogradskoj produkciji glumci igraju na jeziku ovisno o tome iz koje kulture dolaze

Režija Patrika Lazića

Patrik Lazić jest talentiran, što uvijek prvo gledam, jer, premda mlad čovjek, zna raditi s ljudima, odnosno s glumcima. Drugo, vlada ritmom zbivanja prirodno te je njegova radnja konzistentna i dosljedna. Ovdje mu nisu pripomogli međutim najbliži suradnici. Scena Vesne Popović jest geometrijska cjelina sastavljena uglavnom od kvadara, koja bi mogla poslužiti za bilo što, a glumci se po njoj, što bi mi kajkavci rekli, popikavaju te im, ukratko, smeta, dok pu-

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr

Jutarnji list večernje izdanje, 30.12.2021, str. 21, A4

Evidencijski broj / Article ID: 19897130
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Kultura

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr

Jutarnji list večernje izdanje, 30.12.2021, str. 29, A4

Evidencijski broj / Article ID: 19897130
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Kultura

Predstavu sidri i određuje joj lice i glas Doris Šarić Kukuljica kao Mieze, a dojmljiva je i Mirjana Karanović kao Witha (gore)

bliku uspavljuje svojom napadnom apstraktnošću. Logično, teško je na njoj praviti i mizanscen, tako da je tu redatelj imao više posla za manje rezultata. Još su manje prihvatljivi kostimi Marte Žegure, svi su likovi sivi kao miševi i jedva ih razlikuješ a kamoli da pogodiš koji kojoj obitelji pripada. A upravo je za razvoj radnje bitno da ih mi u publici što prije počnemo razlikovati.

S druge strane, dramaturgija Katarine Pejović čvrsto podupire priču i režiju, a režija se temelji na kvalitetnom radu s glumcima i traženju ritma koji pogoduje zbivanju.

Zanimljivost je predstave što ju je prevelo dvoje prevoditelja, na srpski Drinka Gojković, a na hrvatski Boris Perić, a i glumci igraju na jeziku ovisno o tom iz koje kulture dolaze. Rekao bih da predstavu sidri i određuje joj lice i glas Doris Šarić Kukuljica kao Mieze, židovske gospođe koja ostaje u 1935. jer je nacisti odvode i ubijaju zajedno sa suprugom.

Tragični razgovor

Prije smrti ona vodi dug razgovor s Withom, suprugom Nijemca kojem moraju budzašto prodati kuću i sve u njoj, a gledatelji postupno otkrivaju koliko je taj naoko građanski razgovor tragičan i dalekosežan. Withu, u različitom životnim razdobljima, suvereno igra Mirjana Karanović, u više tonaliteta, s različitih pozicija. Dojmljiva je ali ne nosi emociju koliko Šarić Kukuljica. Potom mislim da je najviše dala artikulirane energije i oslobođenh osjećaja Mia Melcher kao Stefanie. Iva Ilinčić kao Hannah igra pak najmanje zahvalnu ulogu, lika koji trpi radnju i mora prodrijeti u okolnosti koje su je snašle. Pomalo je preglasna, ali na dobrom putu. Nataša Marković kao Heidrun igra čisto i jasno, no mogla bi biti zanimljivija. Dado Ćosić kao Wolfgang, stari pritajeni naci, igra suzdržano, nimalo na prvu loptu, ali nedostaje mu možda još jedan ton, jedan impuls prikrivanja/otkrivanja vlastite zloće. ❑

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr